

دوره نهم تقنینیه

جلسه ۱۸

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

(بدون مذاکرات لیل از دستور)

۷ خرداد ماه ۱۳۱۲ - ۳ صفر ۱۳۵۲

شماره مسلسل : ۵۶۲

قیمت اشتراك { حالیه : ۷۵ ریال داخله ، ۱۰۰ ریال خارجه ، ۱۰۰ ریال فک شماره : دو ریال

مطبعه مجلس

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه هفتم خردادماه ۱۳۱۲ * (۳ صفر ۱۳۵۲)

فهرست مذاکرات

۱ (تصویب صورت مجلس
۱ (شور ثانی و تصویب قرار داد امتیاز استخراج نفت جنوب

۲ (مرقع و دستور جاهه بد - ختم جاهه

(مجلس دو ساعت قبل از ظهر بر ریاست آقای دادگر تشکیل گردید)

صورت مجلس روز پنج شنبه چهارم خرداد ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند * *

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - آقای دکتر ادهم

دکتر حسنخان لقمان ادهم - بنده میخواستم عرض کنم
مریض بودم باین جهت غائب بودم . بوسیله تلفن هم عرض کرده ام .
رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ (خبر) صورت

مجلس تصویب شد

۲ - شور ثانی و تصویب قرار داد امتیاز استخراج نفت جنوب

رئیس - شور دوم لایحه نفت مطرح است خبر کیسیون
اقتصاد ملی در تایید شور اول قرائت میشود :

خبرین شورین کیسیون

کیسیون اقتصاد ملی با حضور نماینده دولت تشکیل و

لایحه نمره ۲۴۴۱ دولت راجع بامتیاز نفت جنوب را برای
شور دوم مطرح نموده بالاخره خبر شور اول را تایید
و علیهذا رایرت آنرا بمرض مجلس میرساند
قرار داد امتیازی که از طرف دولت شاهنشاهی ایران
بشرکت نفت انگلیس و ایران محدود در ۲۹ آوریل ۱۹۳۳
اعطاء گردیده است

مقدمه

بقصد برقرار کردن امتیاز جدیدی بجای امتیازی که
در تاریخ ۱۹۰۹ به ویلیام نکس داریسی داده شده بود این
امتیاز را دولت ایران اعطاء و کیسانی نفت انگلیس و
ایران محدود آنرا قبول مینماید .

* * * عین مذاکرات مشروح هیجدهمین جلسه از دوره نهم تقویمیه (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

دائرة تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* * * اسامی غائبین جلسه قبل که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین بی اجازه - آقایان : حاج غلامحسین ملک - دکتر ادهم - محمود ثانی - حبیبی - علیاطیائی بروجردی - یونس آقوهاب زاده - موثر
چایچی - هراز - سگوند .
دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : شریفی - علوجی - بقوانی - بیات - حاج میرزا حسنخان اصفهانی - شریعت زاده
کورس - محمودی - دکتر بهرامی

روابط طرفین مذکور در فوق در آتیه برطبق این فرار داد خواهد بود

تعريفات

بعضی اصطلاحات مستعمله در این فرار داد قطع نظر از هر معنی دیگری که ممکن است در حال یاد آتیه در موارد دیگر داشته باشد در این قرارداد مطابق تعریفات ذیل معنی خواهد شد.

دولت

یعنی دولت شاهنشاهی ایران

کمیانی

یعنی شرکت نفت انگلیس و ایران محدود و تمام شرکتهای تابعه آن

شرکت نفت انگلیس و ایران محدود

یعنی شرکت نفت انگلیس و ایران محدود یا هر شخص حقوقی دیگری که با تصویب دولت ایران مطابق ماده ۲۶ این امتیاز بدو منتقل شود

شرکت تابعه

یعنی هر شرکتی که در آن کمیانی حق تعیین بیش از نصف مدیران را مستقیماً یا غیر مستقیم داشته باشد و یا آنکه کمیانی در آن شرکت بطور مستقیم یا غیر مستقیم مالک يك مقداری سهام باشد که بیش از پنجاه درصد حق رأی در مجمع عمومی شرکت مزبور را برای کمیانی تضمین نماید

نفت

یعنی روغن نفت خام و گازهای طبیعی و فیرها (اسفالتها) و موهای طبیعی و تمام مشتقات دیگری که با از مواد مذکوره حاصل میشود یا بوسیله اختلاط و امتزاج این مواد بمواد دیگری بدست میآید

عملیات کمیانی در ایران

یعنی تمام عملیات صنعتی و تجاری و فنی که کمیانی منحصراً برای اجرای این امتیاز انجام میدهد

رقبیس - این مقدمات اگرچه در يك ماده گذاشته نشده است ولی این مقدمات مهیود است یعنی قوت يك ماده قانونی را خواهد داشت. ماده اول فرائت میشود:

ماده اول

دولت برطبق مقررات این امتیاز حق مانع للقبر نفحص و استخراج نفت را در حدود حوزه امتیاز به کمیانی اعطاء میکند و همچنین حق انحصاری تصرف و هر نوع عملی را در قطعی که خود تحصیل کرده و تهیه آن برای تجارت خواهد داشت و همچنین دولت در تمام وسعت خاک ایران بکمیانی حق غیر انحصاری حمل و نقل نفت و تصفیه و هر اوع عملی در آن و تهیه آن برای تجارت و همچنین فروش آن در ایران و صادر کردن آنرا اعطاء مینماید.

رقبیس - ماده اول مطرح است. اشکالی نیست. موافقین با ماده اول قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد ماده دوم فرائت میشود:

ماده دوم

الف - حدود حوزه امتیاز تا تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۳۸ عبارت خواهد بود از حوزه که واقع است در جنوب خط بنفشی که در روی نقشه که طرفین امضاء کرده و منضم بفرار داد است رسم شده است.

ب - کمیانی باید منتهی تا ۳۱ دسامبر ۱۹۳۸ در حوزه مذکور در فوق يك یا چندین قطعه زمین را بجز شکل و وسعتی و در هر قطعه که مغضی میدان انتخاب نماید مجموع سطح يك یا چند قطعه که انتخاب شده باشد نباید از یکصد هزار میل مربع انگلیسی (۱۰۰۰۰۰ میل مربع) تجاوز نماید - هر میل ساده مطابق است با يك هزار و شصت و نه متر

کمیانی در تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۳۸ یا قبل از آن يك قطعه یا قطعاتی را که بطریق فوق انتخاب کرده کتباً بدولت اطلاع خواهد داد

بهر اطلاعات نقشه ها و اطلاعات لازمه برای تشخیص و تحدید قطعه یا قطعات منتخبه از طرف کمیانی ضمیمه خواهد شد

ج - بعد از تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۳۸ کمیانی دیگر حق تفحص و استخراج نفت را جز در قطعه یا قطعاتی که مطابق بند (paragraphe) (ب) فوق انتخاب کرده است نخواهد داشت و حوزه امتیاز بعد از این تاریخ عبارت خواهد بود از قطعه یا قطعاتی که بدین طریق انتخاب گردیده و از انتخاب آنها نیز بترتیب مذکور در فوق بدولت اطلاع داده شده باشد

رقبیس - ماده دوم مطرح است. اشکالی نیست. آقایانی که موافقت فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد ماده سوم فرائت میشود:

ماده سوم

کمیانی حق غیر انحصاری ساختن و داشتن لوله های حمل نفت را خواهد داشت. کمیانی در تعیین محل سبر لوله های نفت خود و بکار انداختن آنها مختار است

رقبیس - ماده سوم مطرح است. آقایانی که با ماده سوم موافقت دارند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده چهارم فرائت میشود:

ماده چهارم

الف - هر زمین بایر متعلق بدولت که کمیانی برای عملیات خود در ایران لازم بداند و از برای مفاسد عمومی مورد احتیاج دولت نباشد مجاناً بکمیانی واگذار خواهد شد بطریقه تحصیل اراضی مذکور بترتیب ذیل خواهد بود:

هر وقت قطعه از اراضی مذکوره مورد احتیاج کمیانی واقع میشود باید کمیانی يك یا چندین نقشه که در روی آن زمین مورد احتیاج بارنگ آمیزی مشخص گردیده باشد بوزارت مالیه ارسال بدارد. دولت در صورتیکه اعتراض نداشته باشد متعهد میشود که در ظرف سه ماه از تاریخ وصول تقاضای کمیانی موافقت خود را اظهار بدارد.

ب - اراضی دائر متعلق بدولت را که کمیانی احتیاج پیدا میکند بطریقی که در جزء قبل مذکور است از دولت تقاضا خواهد کرد و دولت در ظرف سه ماه موافقت خود را در مقابل تقاضای کمیانی دایر فروش آن اراضی اشعار خواهد داشت. در صورتیکه دولت اعتراض و احتیاجی با اراضی مزبوره نداشته باشد

قیمت این اراضی را کمیانی تأدیه خواهد کرد - قیمت مزبور باید عادلانه باشد و از قیمت متعارفی اراضی که از همان نوع بوده و همان مساحت را داشته و در همان حوزه واقع شده باشد نباید تجاوز نماید

ج - در صورتی که دولت در مقابل تقاضای کمیانی پیش بینی شده در جزو های (alineá) (الف و ب) مذکور در فوق جوابی ندهد پس از انقضای دو ماه از تاریخ وصول تقاضای کمیانی تذکر نامه جدیدی بدولت خواهد فرستاد چنانچه تذکر نامه مزبور نیز در ظرف يك ماه از تاریخ وصول جوابی داده نشود سکوت دولت به منزله تصویب تلقی خواهد گردید.

د - اراضی را که متعلق بدولت نیست و برای کمیانی لازم باشد با توافق با صاحبان اراضی مزبور و با توسط دولت کمیانی تحصیل خواهد کرد در صورت عدم حصول موافقت در قیمت دولت با صاحبان اراضی مزبور اجازه نخواهد داد که بیش از نرخ متعارفی اراضی مشابه مجاور مطالبه نمایند. برای تقویم اراضی مذکور منظوری که کمیانی از مصرف آنها دارد مأخذ قرار داده نمیشود.

ه - اماکن مقدسه و ابنیه تاریخی و محلهائی که جنبه تاریخی دارند و همچنین توابع آنها تا دو پست متر مسافت از مقررات مذکوره مستثنی هستند.

و - کمیانی حق غیر انحصاری خواهد داشت که فقط در حوزه امتیازی که برای دیگر راز هر زمین بایر متعلق بدولت برای مصرف عملیات خود از هر نوع خاک و شن و آهک و سنگ کچ و سنگ و مصالح ساختمانی دیگر مجاناً استفاده نماید. مسلم است که اگر استفاده از مواد مذکوره موجب ضرر شخص ثالثی باشد باید کمیانی جبران خسارات ذوی الحقوق را بنماید.

رقبیس - آقای طباطبائی

طباطبائی دینا - این جا در اول ماده ذکر شده است هر زمین بایر متعلق بدولت که کمیانی برای عملیات خود در ایران لازم بداند بنده عقیده ام این است که در حوزه

امتیازیه یعنی آن جاهائی که حوزه امتیازیه است اگر اراضی دائر یا باثری کمپانی لازم داشته باشد دولت باید باو بدهد ولی در کلبه ایران را خارج از حوزه امتیازیه که نوشته شده بنده عقیده ندارم.

مخبر کهسیون اقتصاد ملی (فهیومی) - چون عملیات کمپانی یکی برای استخراج غلط و اینها در حوزه امتیاز است و یکی هم برای اوله آشی و عملیات غیر انحصاری است که خارج از حوزه امتیازیه است میباشد.

رئیس - آقایانی که با ماده چهارم موافقت دارند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده پنجم قرائت میشود: ماده پنجم

عملیات کمپانی در ایران بطریق ذیل محدود میشود: ۱ - ساختمان هر خط آهن و هر بندر جدیدی و مکرول بوصول موافقت قبلی بین دولت و کمپانی خواهد بود.

۲ - اگر کمپانی توسعه ارتباط تلفونی و تلگرافی و تلگراف بی سیم و هوا بییمائی فعلی خود را در نظر داشته باشد قبیل از تحصیل اجازه دولت در این خصوص اقدامی نمیتواند بکند.

اگر دولت برای دفاع ملی یا در موقع پیش آمدهای فوق الاماده دیگری احتیاج بوسایط قلبیه و وسائل ارتباطیه کمپانی پیدا کند تمهید بنماید حتی الامکان کمتر موجب تضییق عملیات کمپانی بشود و نیز خساراتی را که از این حیثه متوجه کمپانی میگردد بطور حقیقت جبران نماید.

رئیس - اشکالی نیست؟ (گفته شد - خیر) آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده ششم قرائت میشود: ماده ششم

الف - کمپانی مجاز است که بدون تحصیل جواز مخصوص آنچه را که منحصرأ برای مصرف اعفاء و مستخدمین خود لازم دارد وارد نموده و حقوق گمرکی

و مالیاتهای معموله جن ورود را بپردازد. کمپانی تقابیر لازمه را انتخاب خواهد نمود که اجناس وارده بشخصی غیره مستخدمین خودش فروخته یا واگذار نکرده.

ب - کمپانی بدون تحصیل جواز مخصوصی حق خواهد داشت که لوازم و مصالح و آلات طبی و جراحی و ادویه را که برای مریضخانها و مطب های خود در ایران لازم دارد وارد نماید و اشیاء و اجناس مذکوره در موقع ورود از تأدیه حقوق گمرکی و هر نوع مالیات و عوارض بدولت و ادارات محلی معاف خواهد بود.

ج - بدون تحصیل هیچگونه جوازی و بدون پرداخت هیچ نوع حقوق گمرکی و مالیات و عوارض بدولت و ادارات محلی کمپانی حق خواهد داشت آنچه را که منحصرأ برای عملیات خود در ایران لازم دارد وارد نماید.

د - صادرات قطعی از پرداخت حقوق گمرکی و هر نوع مالیات و عوارض بدولت و ادارات محلی معاف خواهد بود. رئیس - ماده ششم مطرح است. در این ماده هم اشکالی نیست. آقایانی که با ماده ششم موافقت دارند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده هفتم قرائت میشود: ماده هفتم

الف - کمپانی و مستخدمینش از حمایت قانونی دولت بهره مند خواهند بود

ب - دولت در حدود قوانین و مقررات مملکتی همه نوع تسهیلات ممکنه را برای عملیات کمپانی مبذول خواهد داشت.

ج - هر گاه دولت در حوزه امتیازیه باشخص دیگری امتیازاتی برای بکار انداختن سایر معادن اعطاء کند باید و ادار نماید که احتیاطات لازمه را بعمل آورند که عملیات آنها بمؤسسات و عملیات کمپانی خسارتی وارد نسازد.

د - کمپانی مکلف است متعلقه را که برای ساختن خانه و دکا کین و سایر بناهای دیگر خطرناک است تعیین کند تا دولت بتواند اهالی را سیوق و از سکونت در آن محل منع نماید.

رئیس - اشکالی نیست؟ (خیر) آقایانی که موافقت دارند با ماده هفت قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده هشتم قرائت میشود: ماده هشتم

کمپانی ملزم نخواهد شد که هیچ قسمتی از وجوه خود و مخصوصاً عواید حاصله از فروش صادرات خود را بیول ایرانی تبدیل نماید.

رئیس - اشکالی نیست؟ (گفته شد - خیر) آقایانی که با ماده هشتم موافقت دارند قیام فرمایند (اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده نهم قرائت میشود: ماده نهم

کمپانی فوراً تدارکات خود را خواهد دید که بوسیله یک کمپانی فرعی استخراج نفت ایالت کرمانشاه را شروع و در عمل تصفیه نماید.

رئیس - آقایانی که با ماده نهم موافقت دارند قیام فرمایند (اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده دهم قرائت میشود: ماده دهم

الف - مبالغی که بر حسب این قرار داد از طرف کمپانی باید بدولت تأدیه شود (علاوه بر مبالغی که در مواد دیگر پیش بینی شده) بشرح ذیل تعیین میگردد:

الف - حق الامتیاز سالانه که از اول ژانویه ۱۹۳۳ شروع میشود بمبلغ چهار شلینگ برای هر فن نفتی که برای مصرف داخلی در ایران بفروش برسد و یا از ایران صادر شود.

ب - پرداخت مبالغی مادل با بیست درصد ۲۰٪ آنچه اضافه بر ۱۷۱۲۵۰ لیره بمساحبان سهام عادی کمپانی نطف انگلیس و ایرانت محدود توزیع میگردد خواه این توزیع بعنوان سهم متعلق (dividende) یکی از سنوات بوده یا از وجوه ذخیره همان کمپانی که اضافه بر ذخایری که در ۳۱ دسامبر ۱۹۳۲ موجب دفتر خود وجود داشته باشد.

ج - مجموع مبالغی که برای هر سال مبالغی بر حسب جزء های (الف) و (ب) از طرف کمپانی بدولت ایران تأدیه میشود باید هرگز از هفتصد و پنجاه هزار لیره استرلینگ (۷۵۰۰۰۰ لیره استرلینگ) کتوباشد.

II - تأدیه وجوه مذکور در این ماده از طرف کمپانی بطریق ذیل بعمل خواهد آمد.

الف - ۳۱ مارس و ۳۰ ژولان و ۳۰ سپتامبر ۳۱ دسامبر هر سال هر دفعه بمبلغ یکصد و هشتاد و هفت هزار و پانصد لیره استرلینگ (تأدیه مربوط به ۳۱ مارس ۱۹۳۳ فوراً پس از تصویب این قرار داد بعمل خواهد آمد)

ب - در تاریخ بیست و هشتم فوریه ۱۹۳۴ و هفتم در همین تاریخ در هر سال حق الامتیاز مربوط بمسال قبل بابت هر فن نطف بر حسب جزء (الف) پس از وضع مبلغ هفتصد و پنجاه هزار لیره استرلینگ (۷۵۰۰۰۰ لیره استرلینگ) که مطابق جزء (II الف) قبلاً تأدیه گردیده است.

ج - مبالغ لازم التادیه بدولت بر حسب جزء (اب) این ماده در موقع تقسیم منافع سهام عادی پرداخته خواهد شد

III - در موقع انقضای این امتیاز و همچنین در صورت ترك آت از طرف کمپانی مطابق ماده (۲۵) کمپانی مبالغی مساوی بیست در صد (۲۰٪) از بابت های ذیل را بدولت ایران تأدیه خواهد کرد.

الف - از تفاضل بین مبالغ کل ذخایری (general reserve) که کمپانی نفت انگلیس و ایران محدود در تاریخ انقضاء و یا ترك امتیاز وجود خواهد داشت و مبالغ ذخایری که کمپانی مذکور در تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۳۲ موجود داشته است.

ب - از تفاضل بین مبالغ موجودی که از طرف کمپالی نفت انگلیس و ایران محدود در تاریخ انقضاء یا ترك امتیاز بحساب منقول میشود و موجودیهائی که در تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۳۲ از طرف کمپانی مزبور بحساب منقول گردیده است

پرداخت وجوه لازم التادیه بدولت بر حسب این جزو

بکماه بعد از تاریخ تشکیل مجمع عمومی کپانی که پس از انقضاء با ترک امتیاز تشکیل میشود انجام خواهد گرفت.

IV - دولت حق خواهد داشت که محاسبات مربوط بجزر (الف) را که منتهی تا ۲۸ فوریه هر سال بابت سال گذشته فرستاده میشود تفتیش و رسیدگی نماید V - برای جلوگیری از امکان توجه ضرر بدولت در موقع لرقی و انزال قیمت پول انگلیس طرفین بشرح ذیل توافق حاصل نمودند

الف - هرگاه موقعی قیمت طلا در لندن از شش لیره استرلینگ (۶ لیره استرلینگ) در مقابل یک اونس تروی (ounce troy) تجاوز نماید برای هر پنی (penny) که علاوه بر شش لیره استرلینگ در مقابل یک اونس تروی (ounce troy) در روز پرداخت قیمت طلا ترقی نماید بر کلیه مبالغ لازم التادیه بدولت از طرف کپانی بموجب این قرار داد (باستثنای مبالغی که بر حسب جزوهای (الف) و (ب) و (الف) و (ب) این ماده و جزو (الف) از ماده ۲۳ باید بدیوات برسد) بمیزان یک یک هزار و چهارصد و چهارم (1/4) مبالغ مزبور افزوده خواهد گردید.

ب - هرگاه موقعی دولت تصور کرد باینکه دیگر طلا مینای عمومی قیمت ها و معاملات نیست و طریق تادیه های مذکور در فوق تضمینی را که منظور طرفین است برای دولت فراهم نمی نماید طرفین موافقت مینمایند که وضعیت تضمین مزبور را تغییر دهند و در صورت عدم حصول موافقت فضا به مطابق (ماده ۲۲) بحکمیت ارجاع خواهد شد و شرایطی را که باید چنانچه تضمین مذکور گردد معین و تاریخ اجرای آنرا نیز معلوم خواهد نمود.

VI - هرگاه در پرداخت مبالغ لازم التادیه بدولت مطابق تاریخ های مقرر در این قرارداد اتفاقاً از ناحیه کپانی تأخیر بعمل آید برای مدت تأخیر از فرار پنج درصد ۰.۵ در سال فرع وجوه مزبوره را کپانی خواهد پرداخت.

رئیس - آقای طباطبائی دیا.

طباطبائی دیا - عرضی ندارم.

مدت سی سال دوم که منتهی به سنه ۱۹۹۳ میشود باید پیردازد طرفین توافق نظر حاصل خواهند نمود

رئیس - ماده یازدهم مطرح است. اشکالی نیست آقایانیکه موافقت قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوازدهم قرائت میشود:

ماده دوازدهم

الف - کپانی راجع به عملیاتی که مطابق این قرارداد در ایران مینماید جمیع وسایل معمول و مناسب را برای تأمین صرفه جوئی و استفاده کامل از عملیات خود و برای حفظ مخازن تحت الارضی نفت و برای استفاده از امتیاز خود بعلربیکه مطابق آخرین ترفیقات علمی وقت باشد بکار خواهد برد ب - هرگاه در حوزه امتیاز غیر از نفت سایر مواد معدنی و بیشه ها و جنگلهای متعلق بدولت موجود باشد کپانی نمیتواند آنها را بکار انداخته و استفاده نماید و با مانع عملیات و استفاده دیگران بشود (مشروط براینکه مقررات جزو (ج) از ماده (۷) رعایت شود)

ولی در صورتیکه مواد معدنی بیشه و جنگل های مذکور برای تجسس و استخراج نفت لازم باشد کپانی حق استفاده از آنها را خواهد داشت

ج - کلیه حفاریاتیکه منجر بکشف نفت نگشته و آب و یا مواد قیمتی دیگر در آن پیدا میشود باید برای دولت حفظ شود و فوراً کپانی دولت را از کشفیات مزبور مطلع سازد و دولت هرچه زودتر ممکن باشد بکپانی تمایل خود را نسبت به تصرف حفاریات مزبور اعلام خواهد داشت و در صورت تصرف آنها دولت مراقبت خواهد کرد که مانع عملیات کپانی نشود

رئیس - آقایانی که با ماده دوازدهم موافقت دارند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سیزدهم قرائت میشود:

ماده سیزدهم

کپانی تعهد مینماید که بخرج خود و در يك مدت

مناسبی هر موقعی که نماینده دولت تقاضا میکند مواد های صحیح از تمام طرحها و نقشه ها و رسم ها و سایر مدارک و اسناد راجع بوضعیت سطح الارضی و طبقات الارضی و حفر چاهها مربوط بحوزه امتیازیه که موجود دارد بوزارت مالیه بدهد

بعلاوه در تمام مدت امتیاز کپانی تمام اطلاعات مهم علمی و فنی را که از نتیجه عملیات خود در ایران بدست آورده بدولت ارسال خواهد داشت

تمام اسناد و مدارک مزبوره را دولت بمقتضای عمرانه تلقی خواهد نمود

رئیس - در ماده سیزدهم اشکالی نیست؟ (گفته شد - خیر) موافقت با ماده سیزدهم قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده چهاردهم قرائت میشود:

ماده چهاردهم

الف - دولت بمیل خود در هر موقع مناسبی حق خواهد داشت امر به تفتیش عملیات فنی کپانی در ایران نموده و برای اجرای این مقصود از اهل خبره و متخصصین فنی مأمورین بکمارد

ب - کپانی تمام مدارک و اسناد مربوط باطلاعات علمی و فنی و تمام مؤسسات و وسائل و آلات اندازه گرفتن استخراج نفت را در دسترس مأمورین خبره و متخصصین دولت خواهد گذارد و بعلاوه مأمورین مزبور در تمام ادارات کپانی و در تمام خاک ایران حق تحصیل هرگونه اطلاعاتی را خواهد داشت

رئیس - در ماده چهاردهم نظری نیست (گفتند - خیر) موافقت با ماده چهاردهم قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده پانزدهم قرائت میشود:

ماده پانزدهم

دولت حق تعیین بکنفر نماینده را خواهد داشت و نماینده مزبور (مأمور دولت شاهنشاهی) نامیده شده و اختیارات ذیل را خواهد داشت:

۱ - اطلاعاتی را که در حدود حق صاحبان سهام کمپانی است از کمپانی تحصیل نماید.

۲ - در تمام جلسات هیئت مدیره و کمیته های آن و در تمام جلسات مجمع عمومی که برای مذاکره در مسائل راجع به روابط دولت و کمپانی تشکیل شده باشد حضور بهرسانند

۳ - کمیته را که کمپانی بصدق توزیع اعتبار مذکور در ماده ۱۶ و برای نظارت در تحصیل ایرانیان در لندن تشکیل میدهد بعنوان رسمی و با حق رأی قاطع ریاست نماید.

۴ - تقاضا نماید که جلسات مخصوص هیئت مدیره هر وقت که لازم بداند برای مذاکره در مسائلی که دولت پیشنهاد مینماید تشکیل گردد جلسات مزبوره در مدت پانزده روز بعد از وصول تقاضای کتبی به منشی کمپانی تشکیل خواهد شد.

کمپانی بابت حقوق و سایر مخارج نماینده مزبور سالانه دو هزار لیره استرلینگ بدولت خواهد پرداخت.

دولت کتباً کمپانی را از تعیین نماینده مزبور و باجانبین او مطلع خواهد ساخت.

رئیس - در ماده پانزدهم نظری نیست. آقابابیکه موافقت فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده شانزدهم قرائت میشود:

ماده شانزدهم

۱ - طرفین تصدیق دارند و قبول مینمایند که اصلی که مدار اجرای این قرارداد میباشد آنست که در منافع طرفین حفظ حد اعلای منتج بودن و صرفه جویی در اداره و عملیات کمپانی در ایران ضرورت عالی دارد.

۲ - مسلم است که کمپانی صنعتگران و مستخدمین فنی و تجاری خود را بازداره که اشخاص ذی صلاحیت و با تجربه در ایران یافت شود از اتباع ایران انتخاب خواهد کرد و این نیز مسلم است که مستخدمین غیر فنی کمپانی منحصرأ از اتباع ایران خواهند بود.

۳ - طرفین موافقت مینمایند در اینکه طرح عمومی

مطالعه و تهیه نمائند که بر طبق آن هر سال و مرتباً مستخدمین غیر ایرانی را تقلیل داده و بجای آنها بطور تصاعدی در کوتاه ترین مدت ممکن از اتباع ایرانی بگمارند.

۱۷ - کمپانی - الیاله مبلغ ده هزار لیره استرلینگ برای اینکه اتباع ایران در انگلستان علوم و فنون مربوط به صناعت نفت را فرا گیرند تخصیص خواهد داد. اعتبار مذکور بوسیله يك كميته که مطابق ماده ۱۵ تشکیل میشود به صرف خواهد رسید.

رئیس - اشکالی نیست ؟ (گفتند - خیر) آقابابیکه

با ماده شانزدهم موافقت دارند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده هفدهم قرائت میشود:

ماده هفدهم

کمپانی تشکیلات و مخارج تأسیسات و تقنینی و اداره وسائل صحی و صحت عمومی را مطابق جدید ترین طریقه حفظ الصحة معموله در ایران در تمام اراضی و ابنیه و مساکن اعزاء و عمالجات خود که در حوزه امتیازیه کار میکنند بعهده میگیرد.

رئیس - آقابابیکه با ماده هفدهم موافقت دارند قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده هیجدهم قرائت میشود:

ماده هیجدهم

هر وقت کمپانی سهام جدیدی برای عامه اشاعه میدهد باید دفتر ثبت تقاضای اشتراك آرا در همان موقع که در سایر نقاط شروع میشود در تهران نیز برقرار نماید.

رئیس - آقابابیکه با ماده هیجدهم موافقت دارند قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده نوزدهم قرائت میشود:

ماده نوزدهم

کمپانی برای احتیاجات داخلی ایران و از آنجمله احتیاجات دولت بنزین (Motor Spirit) و نفت لامپ

خود را که در ایران موجود است ندارد - در مدتهای مذکور نیز کمپانی حق انتقال و خارج کردن هیچ قسمتی از اموال منقول خود را ندارد. مگر آنکه اشیاء مزبوره از حیز انتفاع افتاده باشد.

ب - در تمام مدت قبل از ده سال آخر امتیاز هیچ قطعه از اراضی را که کمپانی بجاناً از دولت تحصیل کرده است نمیتواند انتقال دهد و همچنین هیچيك از اموال منقول خود را نیز باستثنای آنچه غیره فیدویا بشکله دیگر مورد احتیاج عملیات کمپانی در ایران نیست نمیتواند خارج نماید.

۱۱ - در موقع ختم امتیاز خواه این ختم بواسطه انقضای عادی مدت و یا بهر نحو دیگری پیش آمد کرده باشد تمام دارائی کمپانی در ایران بطور سالم و قابل استفاده بدون هیچ مخارج و فیدی متعلق بدولت ایران میگردد.

۱۱۱ - جمله (تمام دارائی) مشتمل است بر تمام اراضی و ابنیه و کارخانه ها و ساختمان ها و چاهها و سدهای دریائی و راهها و لوله های حمل نفت و پلها و رشفه قنبر های فاضل آب و وسایل توزیع آب و ماشینها و مؤسسات و تجهیزات (از آنجمله آلات و ادوات) از هر قبیل و تمام وسائل نقلیه (مثلاً از قبیل اتومبیل و کاری و آتروبلان) و تمام اجناس انبار شده و سایر اشیاءیکه که کمپانی در ایران برای اجرای این امتیاز از آن استفاده مینماید.

رئیس - در ماده بیست هم اشکالی نیست آقابابیکه موافقت یا این ماده قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس تصویب شد. ماده بیست و یکم قرائت میشود:

ماده بیست و یکم

طرفین متعهدین اعلام میدارند که اجرای این قرار داد مبتنی بر اصول متقابل حسن نیت و صداقت و تفسیر معقول و متناسب این قرارداد باشد.

کمپانی صریحاً تعهد مینماید که در هر وقت و در هر موقع حقوق و امتیازات و منافع دولت را در نظر داشته و اقدام به هیچ عملی و یا خودداری از عملی که موجب زیان دولت باشد

(Kerosene) و مازوت (Fuel oil) که از نفت ایران حاصل میشود بر اساس ذیل خواهد فروخت:

الف - در اول ژوئن هر سال کمپانی معدل قیمت های (قوب) رومانی را راجع به بنزین و نفت لامپ و مازوت و معدل قیمت های (قوب) خلیج مکزیک را راجع به هر يك از مواد مذکوره نسبت بمدت دوازده ماه گذشته تا تاریخ ۳۰ آوریل معین خواهد کرد - نازلترین معدل های مذکور اختیار و اساس قیمت ها برای سالی که از اول ژوئن شروع میگردد قرار داده میشود.

قیمت های اساسی بمنزله قیمت در تصفیه خانه تلفی میگردد.

ب - کمپانی بنزین و نفت لامپ و مازوت را به نزدیک ذیل خواهد فروخت:

۱ - بدولت برای احتیاجات اختصاصی خودش ولی نه برای فروش بدیگران مطابق قیمت های اساسی مذکور در جزو (الف) فوق یا تخفیف بیست و پنج درصد (۲۵٪)

۲ - سایر مصرف کنندگان مطابق همان (قیمت های اساسی) با تخفیف ده درصد (۱۰٪)

ج - کمپانی حق دارد که به قیمت های اساسی مذکور در جزء (الف) مخارج حقیقی حمل و نقل و توزیع و فروش و همچنین مالیات و عوارض موضوعه بر محصولات مزبور را بیفزاید.

د - دولت صادر کردن محصولات نفتی را که مطابق مقررات فوق کمپانی فروخته است قدغن خواهد کرد

رئیس - در ماده نوزده اشکالی نیست. آقابابیکه با ماده نوزدهم موافقت دارند قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده بیستم قرائت میشود:

ماده بیستم

۱ - (الف) در مدت ده سال آخر امتیاز و یا در فاصله دو سال پس از اطلاق قبلی که راجع بترك امتیاز مطابق ماده ۲۵ داده میشود کمپانی جز شرکت های تابع خود حق فروش یا انتقال يك یا چندین قسمت از اموال غیر منقول

تشاید. این امتیاز را دولت لغو نخواهد کرد و مفاد مقررات آن در آئیه بوسیله هیچ قانون عمومی و خصوصی و یا هیچیک از دستورات و نظامات اداری و یا عملیات مقامات اجرائی قابل تغییر نخواهد بود.

رئیس - آقایانیکه با ماده بیست و یکم موافقت قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده بیست و دوم قرائت میشود:

الف - هر قبیل از اختلافات حاصله بین طرفین و مخصوصاً اختلافات ناشی از تمیز مدلول این امتیاز نامه و حقوق و مسئولیتهای مقرر در آن و همچنین هر اختلاف نظر در مواردی که بموجب این امتیاز نامه محتاج بتوافق نظر طرفین است بطریق حکمیت قطع و فصل خواهد شد

ب - طرفی که تقاضای حکمیت میکند باید تقاضای خود را بطرف دیگر کتباً ابلاغ نماید. طرفین هر يك يك حکم معین نموده و حکمین قبل از شروع بحکمیت يك حکم ثالثی انتخاب خواهند کرد. هر گاه حکمین نتوانند در ظرف دو ماه نسبت بتعمین حکم ثالث توافق نظر حاصل نمایند حکم مزبور را بتقاضای یکی از طرفین رئیس دیوان داری دائمی بین المللی تعیین خواهد نمود چنانچه رئیس دیوان داری دائمی بین المللی از حیث ملیت و تابعیت مطابق جزو (ج) حائز شرایط لازمه برای تعیین حکم ثالث نباشد حکم ثالث بوسیله نایب رئیس دیوان مزبور معین خواهد شد.

ج - حکم ثالث باید از ملت ایران و یا انگلیس نباشد و بعلاوه ارتباط نزدیک نیز نه با ایران و نه با انگلیس از حیث تعلق یکی از مستملکات یا مالک تحت الحمایه و یا مستعمرات و مالک تحت قیمومیت و مالکی که بوسیله یکی از ملکین مذکور در فوق اداره و یا اشغال شده و یا مثل اینکه در خدمت یکی از ممالک مزبوره بوده و یا میباید نداشته باشد.

د - اگر یکی از طرفین شصت روز بعد از وصول تقاضای حکمیت طرف مقابل حکم خود را معین نکرده و یا

تعیین آنرا بطرف دیگر ابلاغ ننماید طرف مزبور حق خواهد داشت که از رئیس دیوان داری دائمی بین المللی (یا از نایب رئیس در موردیکه مطابق قسمت اخیر جزو (ب) پیش بینی گردیده) تقاضا نماید که يك حکم منفرد ذیصلاحیت مطابق مقررات مذکور در فوق تعیین کند و در اینصورت اختلاف موجود بوسیله حکم منفرد مزبور قطع و فصل خواهد گردید.

ه - اصول محاکمات در حکمیت مطابق همان اصولی خواهد بود که در موقع حکمیت در دیوان داری دائمی بین المللی معمول و مجری است

وقت و محل حکمیت را بر حسب مورد حکم ثالث با حکم منفرد مذکور در جزو (د) معین خواهد کرد.

و - حکم حکمیت مستند بر اصول قضائی مذکور در ماده (۳۸) اساسنامه دیوان داری دائمی بین المللی بوده و قابل تجدید نظر نخواهد بود.

ز - مخارج حکمیت بتجوییه در رای حکمیت معین میشود تأدیبه خواهد گردید.

رئیس - آقایانیکه با ماده بیست و دوم موافقت دارند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده بیست و سوم قرائت میشود:

ماده بیست و سوم

الف - از برای تصفیه کلی تمام دعوی گذشته دولت از هر قبیل تا تاریخ اجرای این فرار داد (باستثنای آنچه مربوط بمالیتهای ایران است) کیانی بشرح ذیل اقدام میکند:

الف - بفاصله سی روز از تاریخ مذکور مبلغ يك ملیون لیره استرلینگ (۱۰۰۰۰۰۰ لیره استرلینگ) خواهد پرداخت و بعلاوه

ب - مبلغ لازم التأدیبه بدولت را بابت عمل کرد سنوات ۱۹۳۱ و ۱۹۳۲ بر مبنای مذکور در ماده ده این قرارداد نه مطابق اساس امتیاز داری پس از وضع دویست هزار لیره

استرلینگ (۲۰۰۰۰۰ لیره استرلینگ) که برسم مساعدت در ظرف سنه ۱۹۳۲ بابت حق الامتیاز پرداخته و یکصد و سیزده هزار و چهار صد و سه لیره و سه شلینگ و سه پنی (۱۰۳۰۳۰۳۰۳ لیره) که باختیار دولت قبلاً ردیمه گذارده شده تصفیه و تأدیبه خواهد کرد.

ا - در همان مدت مذکور در فوق در مقابل دعوی دولت بابت مالیات گذشته از تاریخ ۲۱ مارس ۱۹۳۰ الی ۳۱ دسامبر ۱۹۳۲ کیانی مبلغی بر حسب مبنای مذکور در جزو (الف) از بند (ا) ماده ۱۱ محاسبه و بدون رعایت تضمین مذکور در جزو (ب) از بند مزبور بدولت تأدیبه خواهد نمود.

رئیس - آقایانیکه با ماده بیست و سوم موافقت دارند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده بیست و چهارم قرائت میشود:

ماده بیست و چهارم

هر گاه بمناسبت الغای امتیاز داری نسبت بفرار داد های اجاره که قبل از اول دسامبر ۱۹۳۲ تا اندازة که امتیاز مزبور اجازه میداده است منعقد گردیده اختلافاتی بین کیانی و افراد تولید گردد اختلافات مزبوره مطابق قواعد تفسیریه ذیل فیصله خواهد یافت:

الف - اگر فرار داد بر حسب مدلول خود در آخر امتیاز داری باید خاتمه یابد تا تاریخ ۲۸ مه ۱۹۶۱ با وجود الغای امتیاز مزبور باعتبار خود باقی خواهد ماند.

ب - هر گاه در فرار داد پیش بینی شده باشد که علاوه بر اعتبار آن در مدت امتیاز داری در صورت تجدید امتیاز قرارداد مزبور نیز تجدید میشود اعتبار آن تا تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۹۳ باقی خواهد ماند.

رئیس - ماده بیست و چهارم مطرح است. اشکالی نیست؟ (گفته شد - خیر) آقایانیکه با این ماده موافقت قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده بیست و پنجم قرائت میشود:

ماده بیست و پنجم

در آخر هر سال مسیحی کیانی حق خواهد داشت که این امتیاز را ترک نماید مشروط بر اینکه دو سال قبل از آن دولت را از نیت خود کتباً مطلع ساخته باشد.

در خانه مدت فوق الذکر کلیه دارائی کیانی در ایران (بطوریکه در قسمت III ماده ۲۰ تصریح شده) مجاناً و بدون هیچ قیدی بطور سالم و قابل استفاده ملك دولت خواهد شد و کیانی در آئیه از هر گونه تمهیدی بری خواهد بود.

چنانچه نسبت به تمهیدات طرفین مربوطه قبل از انقضای مدت مذکور در فوق اختلافاتی حاصل شود بطریق حکمیت مذکور در ماده ۲۲ قطع و فصل خواهد شد.

رئیس - در این ماده هم اشکالی نیست؟ (گفته شد - خیر) آقایانیکه با ماده بیست و پنجم موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده بیست و ششم قرائت میشود:

ماده بیست و ششم

این امتیاز برای مدتی که ابتدای آن از تاریخ اجراء و انتهای آن در تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۹۳ خواهد بود بکیانی اعطاء میگردد.

قبل از تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۹۳ این امتیاز نمیتواند خاتمه پیدا کند مگر در صورتیکه کیانی مطابق ماده ۲۵ آنرا ترک کند و یا آنکه محکمه حکمیت بر اثر ارتکاب تخلفی از طرف کیانی نسبت باجرای مقررات این قرارداد ابطال آنرا اعلام بدارد.

تخلف بمعنی مذکور در فوق منحصر بموارد ذیل است **الف -** هر گاه مبلغی که بر حسب رأی محکمه حکمیت باید بدولت پرداخته شود تا یکماه بعد از تاریخ صدور رأی تأدیبه نگردد.

ب - هر گاه تصمیم بر انحلال اختیاری و یا اجباری کیانی گرفته شود.

در مورد سایر تخلفاتی که نسبت بمقررات این قرارداد

از هر يك از طرفین ناشی شود محكمه حكومت درجه
مـشـولـتـها و اثرات مزبـه برآنها تعیین خواهد نمود .
هر نوع انتقال امتیاز مشروط بتصویب دولت خواهد بود .
رئیس - آقایانیکه با ماده ۲۶ موافقت دارند قیام
فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد . ماده بیست و هفتم قرائت میشود :
ماده بیست و هشتم

این قرار داد پس از تصویب مجلس و توشیح آن از
طرف اعلیحضرت همايونی قابل اجرا میگردد .

دولت تعهد میکند که در اسرع اوقات این امتیاز نامه
را برای تصویب تقدیم مجلس نماید

در تاریخ ۲۹ آوریل ۱۹۳۳ این قرارداد در طهران
متعقد گردید

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده میخواستم تذکر بدهم که جمله
قانونی این ماده زائد است زیرا که این تعهد از طرف
دولت انجام شده است و حالا تصویب میشود بنا بر این
ذکرش در اینجا ضرورتی ندارد

رئیس - برای دوراندیشی بمنظور آقای دکتر طاهری
پیشنهادی نوشته اند قرائت میشود :

مقام منبع ریاست دامت عظمة - پیشنهاد میکنم در ماده
۲۷ قسمت اخیر ماده از جمله « دولت تعهد میکند » الی آخر
ماده حذف شود

مخبر - این جمله در جزو قانون لازم نیست باشد
این را حذف کنند همان جمله اول ماده ۲۷ قانون کافی
است این جمله را کبیسون هم موافقت دارد که حذف
شود و لازم نیست که جزء قانون باشد
رئیس - نظر دولت ؟

وزیر مالیه - از حیث اینکه حذف این جمله فرقی
نمیکند و مانعی ندارد بنده موافقم

رئیس - رأی میگیریم بماده ۲۷ با حذف جمله که

(اخذ آراء بعمل آمده ۱۰۵ ورقه سفید تعداد شد)
رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۱۱۳ نفر
باکثرت ۱۰۵ رأی تصویب شد *
۴ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه |
رئیس - کار دیگری در دستور نداریم اگر موافقت

مبفر مالید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه
آینده پنجشنبه پلزد هم خرداد سه ساعت قبل از ظهر
دستور لوایح اداره صناعت
(مجلس سه ربح ساعت قبل از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی .. دادگر

اسامی رأی دهندگان - آقایان دکتر سیمی - دکتر تفتان - کازرونیان - دکتر ملک زاده - میرزا سید احمد بهانی
دکتر بهرامی - حاج تقی آقا و ماب زاده - اسدی - دکتر طاهری - لبتوانی - یارما - فروزی - روحی - دکتر ادهم - صفاری -
دکتر شیخ - تاج الاسلامی - طباطبائی دیا - کورس - منعم سنگ - غیر فرزند - عراقی - یختار - جنتلی میرزا دولتشاهی -
ایزدی - اعتبار - اسد - سهرابخان ساکینیان - فتوحی - دربانی - بنکدار - بنهی - امیر حسینخان بختیاری - دبیر سهرابی - خواجری
یرتیا - دبستانی - کاشف - هدایت - یات ماکر - مفتی - محسن آقا مهدوی - سید کاظم پروی - امیر ابراهیمی - جرجانی - یات -
جهدی - هراز - شبرازی - نیک پور - سرآت اسفندیاری - سلطان شیخ الاسلامی - حاج میرزا حسینخان قاطبی - ملک مدنی -
محیط - نوام - لاریجانی - دادور - دکتر سنگ - ناصری - هزار جریبی - طهرانی - شریعت زاده - نوبخت - نویسی - اقبال -
اورنگ - میرزائی - دکتر ضیاء - انسر - جشیدی - منصف - ملک زاده آملی - مسعودی خراسانی - مجدضیالی - طهرانی - شریقی
مزدمی - میرزا طبغان وکیلی - علوی سبزواری - معذل - حاج محمد رضا بهبانی - دکتر احتشام - مقدم - تربیت - میرزا پانس -
اعظم زنگنه - یونس اقنوهاب زاده - حاج میرزا حسنخان اسفندیاری - دکتر قزل المیخ - نازی - نواب پروی - انقسی - دهستانی
دهیری - دکتر امیر اعظم - طالش خان - مؤید غوامی - آصف - محسن خان قراگراو - امامی - طباطبائی وکیلی - حزه تاش -
حاج غلامحسین ملک - علوجی .

قانون

اعطای امتیاز نقطه بشرکت نفت انگلیس و ایران محدود

قرار داد امتیازی که از طرف دولت شاهنشاهی ایران بشرکت نفت انگلیس و ایران محدود در ۲۹ آوریل ۱۹۳۳ اعطاء گردیده است

مقدمه

بقصد برقرار کردن امتیاز جدیدی بجهت امتیازی که در تاریخ ۱۹۰۱ به ویلیام تکس داری داده شده بود این امتیاز را دولت ایران اعطاء و کپانی نفت انگلیس و ایران محدود آنرا قبول مینماید. روابط طرفین مذکور در فوق در آتیه بر طبق این قرار داد خواهد بود

تعریفات

بعضی اصطلاحات مستعمله در این قرار داد قطع نظر از هر معنی دیگری که ممکن است در حال یاد آتیه در موارد دیگر داشته باشد در این قرارداد مطابق تعریفات ذیل معنی خواهد شد.

دولت

یعنی دولت شاهنشاهی ایران

کپانی

یعنی شرکت نفت انگلیس و ایران محدود و تمام شرکتهای تابعه آن

شرکت نفت انگلیس و ایران محدود

یعنی شرکت نفت انگلیس و ایران محدود یا هر شخص حقوقی دیگری که با تصویب دولت ایران مطابق ماده ۲۶ این امتیاز بدو منتقل شود

شرکت تابعه

یعنی هر شرکتی که در آن کپانی حق تعیین بیش از نصف مدیران را مستقیماً یا غیر مستقیم داشته باشد و با آنکه کپانی در آن شرکت بطور مستقیم یا غیر مستقیم مالک يك مقداری سهام باشد که بیش از پنجاه درصد حق رأی در مجمع عمومی شرکت مزبور را برای کپانی تضمین نماید

نقطه

یعنی روغن نفت خام و گازهای طبیعی و قیرها (اسفالتها) و موهای طبیعی و تمام مشتقات دیگری که با از مواد مذکوره حاصل میشود یا بوسیله اختلاط و امتزاج این مواد بمواد دیگری بدست میآید

عملیات کپانی در ایران

یعنی تمام عملیات صنعتی و تجاری و فنی که کپانی منحصرأ برای اجرای این امتیاز انجام میدهد

ماده اول

دولت بر طبق مقررات این امتیاز حق مانع از استخراج و استخراج نقطه را در حدود حوزه امتیاز به کپانی اعطاء

میکند و همچنین حق انحصاری تصفیه و هر نوع عملی را در نقطه‌ای که خود تحصیل کرده و تهیه آن برای تجارت خواهد داشت و همچنین دولت در تمام وسعت خاک ایران بکمیانی حق غیر انحصاری حمل و نقل نقطه و تصفیه و هر نوع عملی در آن و تهیه آن برای تجارت و همچنین فروش آن در ایران و صادر کردن آنرا اعطاء مینماید.

ماده دوم

الف - حدود حوزه امتیاز تا تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۳۸ عبارت خواهد بود از حوزه‌ای که واقع است در جنوب خط بانقی که در روی نقشه که طرفین امضاء کرده و منضم بقرار داد است رسم شده است.

ب - کمیانی باید منتهی تا ۳۱ دسامبر ۱۹۳۸ در حوزه مذکور در فوق یک یا چندین قطعه زمین را بهر شکل و وسعتی و در هر نقطه که مقتضی میدانند انتخاب نماید.

مجموع سطح یک یا چند قطعه که انتخاب شده باشد نباید از یکصد هزار میل مربع انگلیسی (۱۰۰۰۰۰ میل مربع) تجاوز نماید - هر میل ساده مطابق است با یک هزار و شصت و نه متر.

کمیانی در تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۳۸ یا قبل از آن یک قطعه یا قطعاتی را که بطریق فوق انتخاب کرده کتیباً بدولت اطلاع خواهد داد.

بهر اطلاعات نقشه‌ها و اطلاعات لازمه برای تشخیص و تجدید قطعه یا قطعات منتخبه از طرف کمیانی ضمیمه خواهد شد.

ج - بعد از تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۳۸ کمیانی دیگر حق فسخ و استخراج نفت را جز در قطعه یا قطعاتی که مطابق بند (paragraphe) (ب) فوق انتخاب کرده است نخواهد داشت و حوزه امتیاز بعد از این تاریخ عبارت خواهد بود از قطعه یا قطعاتی که بدین طریق انتخاب گردیده و از انتخاب آنها نیز بترتیب مذکور در فوق بدولت اطلاع داده شده باشد.

ماده سوم

کمیانی حق غیر انحصاری ساختن و داشتن لوله‌های حمل نقطه را خواهد داشت. کمیانی در تعیین محل سیر لوله‌های نفت خود و بکار انداختن آنها مختار است.

ماده چهارم

الف - هر زمین بایر متعلق بدولت که کمیانی برای عملیات خود در ایران لازم بداند و از برای مقاصد عمومی مورد احتیاج دولت نباشد مجاناً بکمیانی واگذار خواهد شد بطریقه تحصیل اراضی مذکور بترتیب ذیل خواهد بود:

هر وقت قطعه‌ای از اراضی مذکور مورد احتیاج کمیانی واقع میشود باید کمیانی یک یا چندین نقشه که در روی آن زمین مورد احتیاج بارنگ آمیزی مشخص گردیده باشد بوزارت مالیه ارسال بدارد. دولت در صورتیکه اعتراض نداشته باشد متعهد میشود که در ظرف سه ماه از تاریخ وصول تقاضای کمیانی موافقت خود را اظهار بدارد.

ب - اراضی دائر متعلق بدولت را که کمیانی احتیاج پیدا میکند بطریقی که در جزء قبل مذکور است از دولت تقاضا خواهد کرد و دولت در ظرف سه ماه موافقت خود در اراضی مقابل تقاضای کمیانی دایر بفروش آن اراضی اشعار خواهد داشت. در صورتیکه دولت اعتراض و احتیاجی براضی مزبوره نداشته باشد.

قیمت این اراضی را کمیانی تأدیه خواهد کرد - قیمت مزبور باید عادلانه باشد و از قیمت متعارفی اراضی که از همان نوع بوده و همان مصرف را داشته و در همان حوزه واقع شده باشد تجاوز نماید.

ج - در صورتی که دولت در مقابل تقاضای کمیانی پیش بینی شده در جزو های (alinéa) (الف و ب) مذکور در فوق جوابی ندهد پس از انقضای دو ماه از تاریخ وصول تقاضاهای مزبور کمیانی تذکر نامه جدیدی بدولت خواهد فرستاد چنانچه

بشکر نامه مزبور نیز در ظرف یک ماه از تاریخ وصول جوابی داده نشود سکوت دولت بمنزله تصویب تلقی خواهد گردید.

د - اراضی را که متعلق بدولت نیست و برای کمیانی لازم باشد با توافق با صاحبان اراضی مزبور و با توسط دولت کمیانی تحصیل خواهد کرد در صورت عدم حصول موافقت در قیمت دولت با صاحبان اراضی مزبور اجازه نخواهد داد که بیش از نرخ متعارفی اراضی مشابه مجاور مطالبه نمایند. برای تقویم اراضی مذکور منظور می‌گردد کمیانی از مصرف آنها دارد مأخذ قرار داده میشود.

ه - اماکن مقدسه و ابقیه تاریخی و محلهائی که جنبه تاریخی دارند و همچنین توابع آنها تا دوست متر مسافت از مقررات مذکور مستثنی هستند.

و - کمیانی حق غیر انحصاری خواهد داشت که فقط در حوزه امتیازی نه چینی دیگر و از هر زمین بایر متعلق بدولت برای مصرف عملیات خود از هر نوع خاک و شن و آهک و سنگ کچ و سنگ و مصالح ساختمانی دیگر مجاناً استفاده نماید. مسلم است که اگر استفاده از مواد مذکور موجب ضرورت شخص ثالثی باشد باید کمیانی جبران خسارات ذوی الحقوق را بپردازد.

ماده پنجم

عملیات کمیانی در ایران بطریق ذیل محدود میشود:

۱ - ساختمان هر خط آهن و هر بندر جدیدی موقوف بحصول موافقت قبل بین دولت و کمیانی خواهد بود.

۲ - اگر کمیانی توسعه ارتباط تلفونی و تلگرافی و تلگراف بی سیم و هوا پیمائی فعلی خود را در نظر داشته باشد قبل از تحصیل اجازه دولت در این خصوص اقدامی نمیتواند بکند.

اگر دولت برای دفاع ملی یا در موقع پیش آمد های فوق ماده دیگری احتیاج بوسیله نقلیه و وسائل ارتباطیه کمیانی پیدا کند متعهد مینماید حتی الامکان کمتر موجب تضییق عملیات کمیانی بشود و نیز خساراتی را که از این حیث متوجه کمیانی میگردد بطور حقانیت جبران نماید.

ماده ششم

الف - کمیانی مجاز است که بدون تحصیل جواز مخصوصی آنچه را که منحصرأ برای مصرف اعطاء و مستخدمین خود لازم دارد وارد نموده و حقوق گمرکی و مالیاتهای معموله حین ورود را بپردازد.

کمیانی تدابیر لازمه را اتخاذ خواهد نمود که اجناس وارده بشخصی غیر مستخدمین خودش فروخته یا واگذار نگردد.

ب - کمیانی بدون تحصیل جواز مخصوصی حق خواهد داشت که لوازم و مصالح و آلات طبی و جراحی و ادویه را که برای مریضخانها و مطب های خود در ایران لازم دارد وارد نماید و اجناس مذکوره در موقع ورود از تأدیه حقوق گمرکی و هر نوع مالیات و عوارض بدولت و ادارات محلی معاف خواهد بود.

ج - بدون تحصیل هیچگونه جوازی و بدون پرداخت هیچ نوع حقوق گمرکی و مالیات و عوارض بدولت و ادارات محلی کمیانی حق خواهد داشت آنچه را که منحصرأ برای عملیات خود در ایران لازم دارد وارد نماید.

د - صادرات نفتی از پرداخت حقوق گمرکی و هر نوع مالیات و عوارض بدولت و ادارات محلی معاف خواهد بود.

ماده هفتم

الف - کمیانی و مستخدمینش از حمایت قانونی دولت بهره مند خواهند بود.

ب - دولت در حدود قوانین و مقررات ملکی همه نوع تسهیلات ممکنه را برای عملیات کمیانی مبذول خواهد داشت.

ج - هر گاه دولت در حوزه امتیاز به باشخاص دیگری امتیازاتی برای بکار انداختن سایر معادن اعطاء کند باید وادار نماید که احتیاطات لازمه را بعمل آورند که عملیات آنها به مؤسسات و عملیات کپانی خسارتی وارد نماند.
د - کپانی مکلف است منطقه را که برای ساختن خانه و دکاکن و سایر بناهای دیگر خطرناک است تعیین کند تا دولت بتواند اهالی را مسرف و از سکونت در آن محل منع نماید.

ماده هشتم

کپانی ملازم نخواهد شد که هیچ قسمی از وجوه خود و خصوصاً عواید حاصله از فروش صادرات خود را بیول ایرانی تبدیل نماید.

ماده نهم

کپانی فوراً تقارکات خود را خواهد دید که بوسیله بک کپانی فرعی استخراج نفت ایالت کرمانشاه را شروع و در محل تصفیه نماید.

ماده دهم

ا - مبالغی که بر حسب این قرار داد از طرف کپانی باید بدولت تأدیه شود (علاوه بر مبالغی که در مواد دیگر پیش بینی شده) بشرح ذیل تعیین میگردد:

الف - حق الامتیاز سالیانه که از اول ژانویه ۱۹۳۳ شروع میشود بمبلغ چهار شلینگ برای هر تن نفتی که برای مصرف داخلی در ایران بفروش برسد و با از ایران صادر شود.

ب - پرداخت مبلغی معادل با بیست درصد ۲۰ / آنچه اضافه بر ۱۷۱۲۵۰ لیره بصاحبان سهام عادی کپانی نفت انگلیس و ایران محدود توزیع میگردد خواه این توزیع بعنوان سهم متوقع (dividende) یکی از سنوات بوده یا از وجوه ذخیره همان کپانی که اضافه بر ذخایری که در ۳۱ دسامبر ۱۹۳۲ بموجب دفاتر خود موجود داشته باشد.

ج - مجموع مبالغی که برای هر سال مسیحی بر حسب جزء های (الف) و (ب) از طرف کپانی بدولت ایران تأدیه میشود نباید هرگز از هفتصد و پنجاه هزار لیره استرلینگ (۷۵۰۰۰۰ لیره استرلینگ) کمتر باشد.

د - تأدیه وجوه مذکور در این ماده از طرف کپانی بطریق ذیل بعمل خواهد آمد.

الف - ۳۱ مارس و ۳۰ ژوئن و ۳۰ سپتامبر و ۳۱ دسامبر هر سال هر دو رقم مبلغ یکصد و هشتاد و هفت هزار و پانصد لیره استرلینگ (تأدیه مربوط به ۳۱ مارس ۱۹۳۳ فوراً پس از تصویب این قرار داد عمل خواهد آمد)

ب - در تاریخ بیست و هشتم فوریه ۱۹۳۴ و منبعد در همین تاریخ در هر سال حق الامتیاز مربوط به سال قبل بابت هر تن نفت بر حسب جزء (الف) پس از وضع مبلغ هفتصد و پنجاه هزار لیره استرلینگ (۷۵۰۰۰۰ لیره استرلینگ) که مطابق جزء (ب) قبلاً تأدیه گردیده است.

ج - مبالغ لازم لتأدیه بدولت بر حسب جزء (ب) این ماده در موقع تقسیم منافع سهام عادی پرداخته خواهد شد
د - در موقع انقضای این امتیاز و همچنین در صورت فترک آن از طرف کپانی مطابق ماده (۲۵) کپانی مبلغی مساوی بیست درصد (۲۰ /) از بابت های ذیل را بدولت ایران تأدیه خواهد کرد.

الف - از تفاضل بین مبالغ کل ذخایری (general reserve) که کپانی نفت انگلیس و ایران محدود در تاریخ انقضاء و یا ترک امتیاز موجود خواهد داشت و مبالغ ذخایری که کپانی مذکور در تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۳۲ موجود داشته است.

ب - از تفاضل بین مبالغ موجودی که از طرف کپانی نفت انگلیس و ایران محدود در تاریخ انقضاء یا ترک امتیاز بحساب مقبول میشود و موجودیهای که در تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۳۲ از طرف کپانی - مزبور بحساب مقبول گردیده است

پرداخت وجوه لازم لتأدیه بدولت بر حسب این جزو یکماه بعد از تاریخ تشکیل مجمع عمومی کپانی که پس از انقضاء یا ترک امتیاز تشکیل میشود انجام خواهد گرفت.

IV - دولت حق خواهد داشت که محاسبات مربوط بجزو (الف) را که متبوعاً تا ۲۸ فوریه هر سال بابت سال گذشته فرستاده میشود تقشیر و رسیدگی نماید

V - برای جلوگیری از امکان توجه ضرر بدولت در موقع ترقی و تنزل قیمت پول انگلیس طرفین بشرح ذیل توافق حاصل نمودند

الف - هر گاه موقعی قیمت طلا در لندن از شش لیره استرلینگ (۶ لیره استرلینگ) در مقابل یک اونس تروی (ounce troy) تجاوز نماید برای هر پنی (penny) که علاوه بر شش لیره استرلینگ در مقابل یک اونس تروی (ounce troy) در روز پرداخت قیمت طلا ترقی نماید بر کلیه مبالغ لازم لتأدیه بدولت از طرف کپانی بموجب این قرار داد (باستثنای مبالغی که بر حسب جزوهای (ب) و (د) این ماده و جزو (الف) از ماده ۲۳ باید بدولت برسد) بمیزان یک بیکهزار و چهارصد و چهارم (۱۱۱۰ / ۱۰۰۰) مبالغ مزبوره افزوده خواهد گردید.

ب - هر گاه موقعی دولت تصور کرد باینکه دیگر طلا مبنای عمومی قیمت ها و معاملات نیست و طریق تأدیه های مذکور در فوق تضمینی را که منظور طرفین است برای دولت فراهم نمی نماید طرفین موافقت میکنند باینکه وضعیت تضمین مزبور را تغییر دهند و در صورت عدم حصول موافقت قضیه مطابق (ماده ۲۲) بحکمیت ارجاع خواهد شد و شرایطی را که باید جانشین تضمین مذکور گردد معین و تاریخ اجرای آنرا نیز معلوم خواهد نمود.

VI - هر گاه در پرداخت مبالغ لازم لتأدیه بدولت مطابق تاریخ های مقرر در این قرارداد اتفاقاً از ناحیه کپانی تأخیر بعمل آید برای مدت تأخیر از قرار پنج درصد ۵ / در سال فرع وجوه مزبوره را کپانی خواهد پرداخت.

ماده یازدهم

ا - کپانی برای مدت سی سال اول عملیات خود در ایران از پرداخت هرگونه مالیات، که به نفع دولت و ادارات محلی فعلی برقرار و یا در آتی وضع میشود معاف خواهد بود و در عوض مبالغ ذیل را بدولت تأدیه خواهد نمود.

الف - در مدت پانزده سال اول این قرار داد بتاریخ ۲۸ فوریه هر سال و برای اولین مرتبه در ۲۸ فوریه ۱۹۳۴ نه پنی بابت هر تن از شش میلیون تن (۶۰۰۰۰۰۰ تن) نفتی که بابت سنه گذشته مسیحی مشمول حق الامتیاز مذکور در جزو (الف) از ماده (۱۰) میگردد و شش پنی بابت هر تن نفت اضافه بر رقم شش میلیون تن مذکور در فوق تأدیه خواهد نمود.

ب - کپانی تأمین میکند مبالغی را که بر طبق جزوهای فوق الذکر تأدیه میشود باینکه در وقت از مبلغ دو بیست و پنج هزار لیره استرلینگ (۲۲۵۰۰۰ لیره استرلینگ) کمتر نباشد.

ج - در مدت پانزده سال بعد بیک شلینگ بابت هر تن از شش میلیون تن (۶۰۰۰۰۰۰ تن) نفتی که بابت سنه گذشته مسیحی مشمول حق الامتیاز مذکور در جزو (الف) از ماده (۱۰) میگردد و نه پنی بابت هر تن نفت اضافه بر رقم شش میلیون تن مذکور در فوق تأدیه خواهد نمود.

د - کپانی تضمین میکنند، مبالغی را که بر طبق جزو (ج) ما قبل تأدیه مینمایند بیچوقت از سبده هزار لیره استرالینک (۳۰۰۰۰۰۰ استرالینک) کتیبند.

|| - قبل از سنه ۱۹۶۳ راجع به میزان مبالغی که کپانی در ازای معافیت کامل عملیات خود در ایران از پرداخت هرگونه مالیاتی بشفع دولت و با ادارات محلی در مدت سی سال دوم که منتهی به سنه ۱۹۹۳ میشود باید بهر دوازده طرفین توافق نظر حاصل خواهند نمود

ماده دوازدهم

الف - کپانی راجع به مالیاتی که مطابق این قرارداد در ایران مینمایند جمیع وسایل معمول و مناسب را برای تأمین صرفه چوایی و استفاده کامل از عملیات خود و برای حفظ مخازن تحت الارضی نفت و برای استفاده از امتیاز خود بهلرزیکه مطابق آخرین ترقیبات علمی وقت باشد بکار خواهد برد

ب - هرگاه در حوزه امتیاز غیر از نفت سایر مواد معدنی و بیته ها و چنگکهای متعلق بدولت موجود باشد کپانی نمیتواند آنها را بکار انداخته و استفاده نماید و به مانع عملیات و استفاده دیگران بشود (مشروط بر اینکه مقررات جزو (ج) از ماده (۷) رعایت شود)

ولی در صورتیکه مواد معدنی بیته و چنگکهای مذکور برای نجس و استخراج نفت لازم باشد کپانی حق استفاده از آنها را خواهد داشت

ج - کایه حفریاتیکه منجر بکشف نفت نگشته و آب و بامواد قیمتی دیگر در آن پیدا میشود باید برای دولت حفظ شود و او را کپانی دولت را از کفیات مزبور مهالغ سازد و دولت هر چه زودتر ممکن باشد بکپانی تمایل خود را نسبت به تصرف حفریات مزبور اعلام خواهد داشت و در صورت تصرف آنها دولت مراقبت خواهد کرد که مانع عملیات کپانی نشود

ماده سیزدهم

کپانی تمهید مینمایند که بخرج خود و در يك مدت مناسبی هر موقعی که نماینده دولت تقاضا میکند مواد های صحیح از تمام طرحها و نقشه ها و رسم ها و سایر مدارك و اسناد راجع به وضعیت سطح الارضی و طبقات الارضی و حفرها و چاهها مربوط بحوزه امتیازیه که موجود دارد بوزارت مالدیه بدهد

بعلاوه در تمام مدت امتیاز کپانی تمام اطلاعات مهم علمی و فنی را که از نتیجه عملیات خود در ایران بدست آورده بدولت ارسال خواهد داشت

تمام اسناد و مدارك مزبور را دولت بدوران عمرمانه تلقی خواهد نمود

ماده چهاردهم

الف - دولت بهبل خود در هر موقع مناسبی حق خواهد داشت امر به تقشش عملیات فنی کپانی در ایران نموده و برای اجرای این مقصود از اهل خیره و متخصصین فنی مأمورین بکاربرد

ب - کپانی تمام مدارك و اسناد مربوط باطلاعات علمی و فنی و تمام مؤسسات و وسائل و آلات اندازه گرفتن استخراج نفت را در دسترس مأمورین خیره و متخصصین دولت خواهد گذارد و بعلاوه مأمورین مزبور در تمام ادارات کپانی و در تمام حلك ایران حق تحصیل هرگونه اطلاعی را خواهد داشت

ماده پانزدهم

دولت حق تعیین میکنند را خواهد داشت و نماینده مزبور (مأمور دولت شاهنشاهی) نامیده شده و اختیارات ذیل را خواهد داشت :

۱ - اطلاعاتی را که در حدود حق صاحبان سهام کپانی است از کپانی تحصیل نماید.

۲ - در تمام جلسات هیئت مدیره و کیتنه های آن و در تمام جلسات مجمع عمومی که برای مذاکره در مسائل راجع بروابط دولت و کپانی تشکیل شده باشد حضور بهم رساند

۳ - کیتنه را که کپانی بقصد توزیع اعتبار مذکور در ماده ۱۶ و برای نظارت در تحصیل ابرانیان در لندن تشکیل میدهد بعنوان رسمی و با حق رأی قاطع رعایت نماید.

۴ - تقاضا نماید که جلسات مخصوص هیئت مدیره هر وقت که لازم بداند برای مذاکره در مسائلی که دولت پیشنهاد مینماید تشکیل گردد جلسات مزبور در مدت پانزده روز بعد از وصول تقاضای کتبی به هیئتی کپانی تشکیل خواهد شد.

کپانی بابت حقوق و سایر مخارج نماینده مزبور سالیانه دو هزار لیره استرالینک بدولت خواهد پرداخت.

دولت کتیباً کپانی را از تعیین نماینده مزبور و باجانشین او مهالغ خواهد ساخت.

ماده شانزدهم

۱ - طرفین تصدیق دارند و قبول مینمایند که اصل که مدار اجرای این قرارداد میباشد است که در منافع طرفین حفظ حداعلای منتج بودن و صرفه چوایی در اداره و عملیات کپانی در ایران ضرورت عالی دارد.

|| - مسلم است که کپانی صنعتگران و مستخدمین فنی و تجاری خود را با اندازه که اشخاص ذی صلاحیت و با تجربه در ایران یافت شود از اتباع ایران انتخاب خواهد کرد و این نیز مسلم است که مستخدمین غیر فنی کپانی و منحصراً از اتباع ایران خواهند بود.

||| - طرفین واقف مینمایند در اینکه طرح عمومی و مهالغ و تهیه نمایند که بر طبق آن هر سال و مرتباً مستخدمین غیر ایرانی را تقابل داده و بجای آنها بطور تصادفی در کوتاه ترین مدت ممکن از اتباع ایرانی بکارند.

IV - کپانی سالیانه مبلغ ده هزار لیره استرالینک برای اینکه اتباع ایران در انگلستان علوم و فنون مربوط به صناعات نفت را فرا گیرند تخصیص خواهد داد. اعتبار مذکور بوسیله يك کیتنه که مطابق ماده ۱۵ تشکیل میشود بصرف خواهد رسید.

ماده هجدهم

کپانی تشکیلات و مخارج تأسیسات و تقشش و اداره و مسائل صحی و صحت عمومی را مطابق جدیدترین طریق حفظ الصحة معموله در ایران در تمام اراضی و اینیه و مساکن اعضاء و عملجات خود که در حوزه امتیازیه کار میکنند بدهد می گیرد.

ماده بیستم

هر وقت کپانی سهام جدیدی برای عامه اشاعه میدهد باید دفاتر ثبت تقاضای اشتراك آنرا در همان موقع که در سایر نقاط شروع میشود در تهران نیز برقرار نماید.

ماده بیست و یکم

کپانی برای احتیاجات داخلی ایران و از آنجمله احتیاجات دولت بتزین (Motor Spirit) و نفت لایپ (Kerosene) و مازوت (Fuel oil) که از نقطه ایران حاصل میشود بر اساس ذیل خواهد فروخت :

الف - در اول ژولن هر سال کپانی بمعدل قیمت های (فوب) رومانی را راجع به بتزین و نفت لایپ و مازوت و بمعدل قیمت های (فوب) خلیج مکزیک را راجع به بربك از مواد مذکور به نسبت بمدت دوازده ماه گذشته تا

تاریخ ۳۰ آوریل معین خواهد کرد - نازلترین معدل های مذکور اختیار و « اساس قیمت ها » برای سالی که از اول ژوئن شروع میگردد قرار داده میشود.

قیمت های اساسی بهنزه قیمت در تصفیه خانه تلقی میگردد.

ب - کپانی بنزین و نفت لاهب و مازوت را به ترتیب ذیل خواهد فروخت:

۱ - بدولت برای احتیاجات اختصاصی خودش ولی نه برای فروش بدیگران مطابق « قیمت های اساسی » مذکور در جزو (الف) فوق با تخفیف بیست و پنج درصد (۲۵٪)

۲ - بسایر مصرف کننده گان مطابق همان (قیمت های اساسی) با تخفیف ده درصد (۱۰٪)

ج - کپانی حق دارد که به قیمت های اساسی مذکور در جزء (الف) مخارج حفیقه حمل و نقل و توزیع و فروش و همچنین مالیات و عوارض موضوعه بر محصولات مزبور را بیفزاید.

د - دولت صادر کردن محصولات نفتی را که مطابق مقررات فوق کپانی فروخته است قدغن خواهد کرد

ماده بیستم

۱ - (الف) در مدت ده سال آخر امتیازویا در فاصله ده سال پس از اطلاع قبلی که راجع بترك امتیاز مطابق ماده ۲۵ داده میشود کپانی جز شرکت های تابع خود حق فروش یا انتقال بك یا چندین قسمت از اموال غیر منقول خود را که در ایران موجود است ندارد - در مدتهای مذکور نیز کپانی حق انتقال و خارج کردن هیچ قسمتی از اموال منقول خود را ندارد. مگر آنکه اشیاء مزبوره از چیز انتفاع افتاده باشد.

ب - در تمام مدت قبل از ده سال آخر امتیاز هیچ قطعه از اراضی را که کپانی مجاناً از دولت تحصیل کرده است نمیتواند انتقال دهد و همچنین هیچبك از اموال منقول خود را نیز باستانی آنچه غیر مفید و با اینکه دیگر مورد احتیاج عملیات کپانی در ایران نیست نمیتواند خارج نماید.

۱۱ - در موقع ختم امتیاز خواه این ختم بواسطه انقضای عادی مدت و یا بهر نحو دیگری پیش آمد کرده باشد تمام دارائی کپانی در ایران بطور سالم و قابل استفاده بدون هیچ مخارج رفیدی متعلق بدولت ایران میگردد. ۱۱۱ - جمله (تمام دارائی) منتهی است بر تمام اراضی و آبیه و کارخانه ها و ساختمان ها و چاهها و سدهای دریایی و راهها و لوله های حمل نفت و پلها و رشته قلاب های فاضل آب و وسایل توزیع آب و ماشینها و وسایط و تجهیزات (از آن جمله آلات و ادوات) از هر قبیل و تمام وسایل نقلیه (مثلاً از قبیل اتومبیل و کامیون و آتروپلان) و تمام اجناس البار شده و سایر اشیاء بلكه که کپانی در ایران برای اجرای این امتیاز از آن استفاده مینماید.

ماده بیست و یکم

طرفین متعاهدین اعلام میدارند که اجرای این قرار داده یعنی بر اصول متقابل حسن نیت و صداقت و تفسیر معقول و متناسب این قرارداد باشد.

کپانی صریحاً تعهد مینماید که در هر وقت و در هر موقع حقوق و امتیازات و منافع دولت را در نظر داشته و اقدام به هیچ عملی و یا خود داری از عملی که موجب زیان دولت باشد ننماید. این امتیاز را دولت لغو نخواهد کرد و مفاد مقررات آن در آیه بوسیله هیچ قانون عمومی و خصوصی و یا هیچبك از دستورات و نظامات اداری و یا عملیات مقامات اجراییه قابل تغییر نخواهد بود.

ماده بیست و دوم

الف - هر قبیل از اختلافات حاصله بین طرفین و خصوصاً اختلافات ناشی از تعبیر متداول این امتیاز نامه و حقوق

و - تالیتهای مقرر در آن و همچنین هر اختلاف نظر دره واردی که بموجب این امتیاز نامه محتاج بتوافق نظر طرفین است بطریق حکمیت قطع و فصل خواهد شد

ب - طرفی که تقاضای حکمیت میکند باید تقاضای خود را بطرف دیگر کتباً ابلاغ نماید. طرفین هر يك يك حکم معین نموده و حکمین قبل از شروع بحکمیت بك حکم تالی انتخاب خواهند کرد - هر گاه حکمین نتوانند در ظرف دو ماه نسبت بتعیین حکم ثالث توافق نظر حاصل نمایند حکم مزبور را بتقاضای یکی از طرفین رئیس دیوان داوری دائمی بین المللی تعیین خواهد نمود چنانچه رئیس دیوان داوری دائمی بین المللی از حیث مالیت و تابعیت مطابق جزو (ج) حائز شرایط لازمه برای تعیین حکم ثالث نباشد حکم ثالث بوسیله نایب رئیس دیوان مزبور معین خواهد شد. ج - حکم ثالث باید از ملت ایران و با انگلیس باشد و بعلاوه ارتباط نزدیک نیز نه با ایران و نه با انگلیس از حیث تعلق بیکی از مستملکات با مالک تحت الحمايه و یا مستعمرات و مالک تحت قبه و بیست و مالکی که بوسیله یکی از مالکین مذکور در فوق اداره و با اشتغال شده و یا مثل اینکه در خدمت یکی از مالک مزبوره بوده و یا میباشد داشته باشد.

د - اگر یکی از طرفین شصت روز بعد از وصول تقاضای حکمیت طرف مقابل حکم خود را معین نکرده و یا تعیین آرا بطرف دیگر ابلاغ ننماید طرف مزبور حق خواهد داشت که از رئیس دیوان داوری دائمی بین المللی (یا از نایب رئیس در مورد بلكه مطابق قسمت اخیر جزو (ب) پیش بینی گردیده) تقاضا نماید که بك حکم منفرد صلاحیت مطابق مقررات مذکور در فوق تعیین کند و در اینصورت اختلاف موجود بوسیله حکم منفرد مزبور قطع و فصل خواهد گردید.

ه - اصول محاکمات در حکمیت مطابق همان اصولی خواهد بود که در موقع حکمیت در دیوان داوری دائمی

بین المللی معمول و مجری است

وقت و محل حکمیت را بر حسب مورد حکم ثالث با حکم منفرد مذکور در جزو (د) معین خواهد کرد. و - حکم حکمیت مستند بر اصول قضایی مذکور در ماده (۳۸) اساسنامه دیوان داوری دائمی بین المللی بوده و قابل تجدید نظر نخواهد بود.

ز - مخارج حکمیت بنحویکه در رأی حکمیت معین میشود تأدیه خواهد گردید.

ماده بیست و سوم

۱ - از برای تصفیه کلی تمام دعاوی گذشته دولت از هر قبیل تا تاریخ اجرای این قرار داد (باستانی آنچه مربوط بمالیتهای ایران است) کپانی بشرح ذیل اقدام میکند:

الف - بفاصله سی روز از تاریخ مذکور مبلغ يك ملیون لیره استرلینك (۱۰۰۰۰۰۰ لیره استرلینك) خواهد پرداخت و بعلاوه

(ب) مبلغ لازم التأدیه بدولت را بابت عملی که در سنوات ۱۹۳۱ و ۱۹۳۲ برهمنای مذکور در ماده ده این قرارداد نه مطابق اساس امتیاز داری پس از وضع دویست هزار لیره استرلینك (۲۰۰۰۰۰ لیره استرلینك) که برسم مساعدت در ظرف سنه ۱۹۳۲ بابت حق الامتیاز پرداخته و بکصد و سیزده هزار و چهار صد و سه لیره و سه شلینگ و سه پنی (۱۱۳۱۰۳۰۳ لیره) که باختیار دولت فی الاودیبه گنارده شده تصفیه و تأدیه خواهد کرد.

۱۱ - در همان مدت مذکور در فوق در مقابل دعاوی دولت بابت مالیات گذشته از تاریخ ۲۱ مارس ۱۹۳۰

الی ۳۱ دسامبر ۱۹۲۲ که پانی مبلغی بر حسب مبنای مذکور در جزو (الف) از بند (ا) ماده ۱۱ محاسبه و بدون رعایت تضمین مذکور در جزو (ب) از بند مزبور بدولت تأدیه خواهد نمود.

ماده بیست و چهارم

هر گاه بمناسبت الفای امتیاز داری نسبت به قرارداد های اجاره که قبل از اول دسامبر ۱۹۳۲ تا اندازه که امتیاز مزبور اجازه میداده است منعقد گردیده اختلافاتی بین که پانی و افراد تولید کرده اختلافات مزبوره مطابق قواعد تفسیر به ذیل فیصله خواهد یافت:

الف - اگر قرار داد بر حسب مدلول خود در آخر امتیاز داری باید خاتمه بیابد تا تاریخ ۲۸ مه ۱۹۶۱ با وجود الفای امتیاز مزبور باعتبار خود باقی خواهد ماند.

ب - هر گاه در قرار داد پیش بینی شده باشد که علاوه بر اعتبار آن در مدت امتیاز داری در صورت تجدید امتیاز قرارداد مزبور نیز تجدید میشود اعتبار آن تا تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۹۳ باقی خواهد ماند.

ماده بیست و پنجم

در آخر هر سال - یعنی کمپانی حق خواهد داشت که این امتیاز را ترک نماید مشروط بر اینکه دو سال قبل از آن دولت را از نیت خود کتباً مطلع ساخته باشد.

در خانه مدت فوق الذکر کلیه دارائی کمپانی در ایران (بطوریکه در قسمت III ماده ۲۰ تصریح شده) مجاناً و بدون هیچ قیدی بطور سالم و قابل استفاده ملك دولت خواهد شد در کمپانی در آنیه از هر گونه نهادهای بری خواهد بود.

چنانچه نسبت به تعهدات طرفین مربوطه قبل از انقضای مدت مذکور در فوق اختلافاتی حاصل شود بطریق حکمیت مذکور در ماده ۲۲ قطع و فصل خواهد شد.

ماده بیست و ششم

این امتیاز برای مدتی که ابتدای آن از تاریخ اجراء و انتهای آن در تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۹۳ خواهد بود بکمپانی اعطاء میگردد.

قبل از تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۹۳ این امتیاز نمیتواند خاتمه پیدا کند مگر در صورتیکه کمپانی مطابق ماده ۲۵ آنرا ترك کند و یا آنکه محکمه حکمیت بر اثر ارتکاب تخلفی از طرف کمپانی نسبت باجرای مقررات این قرارداد ابطال آنرا اعلام بدارد.

تخلف به معنی مذکور در فوق منحصر به موارد ذیل است

الف - هر گاه مبلغی که بر حسب رأی محکمه حکمیت باید بدولت پرداخته شود تا یکماه بعد از تاریخ صدور رأی تأدیه نگردد.

ب - هر گاه تصمیم بر انحلال اختیاری و با اجباری کمپانی گرفته شود.

در مورد سایر تخلفاتی که نسبت بمقررات این قرارداد از هر يك از طرفین ناشی شود محکمه حکمیت درجه مسئولینها و اثرات مرتبه بر آنرا تعیین خواهد نمود.

هر نوع انتقال امتیاز مشروط بتصویب دولت خواهد بود.

ماده بیست و هفتم

این قرار داد پس از تصویب مجلس و توشیح آن از طرف اعلیحضرت همایونی قابل اجرا میگردد.

در تاریخ ۲۹ آوریل ۱۹۳۳ این قرارداد در طهران منعقد گردید

این امتیاز که مشتمل بر بیست و هفت ماده است در جلسه هفتم خرداد ماه یکهزار و سیصد و دوازده شمسی بتصویب

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

مجلس شورای ملی رسید.